

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק

אבדק"ק צאנז-קלויזענבורג זצוקללה"ה

גליון כ"ו

[תש"ע]

שנה כ"ו

דרושים על הגדה של פסח

ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן. צריך לבאר שאלת החכם והתשובה אליו, וכן יש לבאר ענין אין מפטירין כדי שישאר הטעם בפיו (פסחים קב, א ובתור"ה מפטירין).

(א) כתב הר"ן (ר"ה ז, ב ד"ה לפיכך) ליישב סתירת הרמב"ם, שבתקיעת שופר כתב (שופר ב, ד) דצריך שיתכוין משמיע להוציא ושומע לצאת הא לאו הכי לא יצא, ובאכילת מצה כתב (חמץ ומצה ו, ג) דכפאוהו ואכל מצה יצא, וזה לשונו: ולא פליגא דידיה אדידיה, דסבירא ליה דכתקיעת שופר וכו' נקטינן דצריך כוונה, אבל בכפאוהו ואכל מצה וכו' יצא שכן נהנה, כדאמרינן בעלמא (מנהרין סב): המתעסק בחלבים ובעריות חייב שכן נהנה וכו' עיי"ש.

ונראה בהבנת הדברים, דכמו שבחלבים ועריות החיוב על ההנאה, כך במצוה שנאמרה במידי דאכילה הוי ההנאה חלק מהמצוה. ולכן דעת הרבה אחרונים (עיין משנה למלך יסודי התורה ה, ח ובשער המלך שם) שבאוכל שלא כדרך הנאתו לא יצא ידי חובת המצוה, כי משמעות אכילה שאמרה תורה היינו שיהנה באכילתו. וסובר הרמב"ם דיצא בלא כוונה שכן נהנה, היינו דכיון שסוף סוף הנאה יש לו הרי עשה את המצוה, וכמו שבדבר עבירה חייב על עצם ההנאה.

(ב) ויש לפלפל לפי שיטת הראשונים (רשב"א נדרים טו, ב; ועיין שער המלך לולב ה, א) לגבי מצוות לאו ליהנות ניתנו, דאף אם יש לו הנאת הגוף בטיל לה לבדדי המצוה. אם כן נימא נמי שהנאת האכילה בטיל בהדי הנאת המצוה, ונמצא שאין לו הנאת אכילה, ובהיות כן לא שייך כלל לקיים המצוה עם הנאה. (ועיין תורת חיים חולין קב ד"ה לחם עוני: "גבי מצה דלאו בהנאה תליא מילתא דמצוות לאו ליהנות ניתנו"; ועיין נודע ביהודה קמא יו"ד לה).

ואפשר שלכן אמרו אין מפטירין אחר הפסח, כדי שיהנה מהשארית הטעם בפיו אחרי קיום המצוה. דכתב בשער המלך (שם ה) בשם המאירי דיש פירוש במצוות לאו ליהנות ניתנו, שאף על פי שבשעת קיום המצוה איכא הנאה לגוף אין בכך כלום, ובלבד שלא יהנה אחר עשיית המצוה עכ"ל. ומבואר

מדבריו דגם לדעת הסוברים שהנאת הגוף בטלה להמצוה היינו דוקא בשעת מעשה המצוה, אבל אחר עשיית המצוה יש בה משום הנאה. והכא נמי ההנאה מהשארית הטעם בפיו אינה בטלה כלפי המצוה. ונמצא שענין אין מפטירין הוא כהשלמה לקיום המצוה, שעל ידי כך מקיים חלק המצוה של הנאת האכילה.

ג) בש"ס (פסחים קטו:) אמר רב שימי בר אשי מצה לפני כל אחד ואחד, מרור לפני כל אחד ואחד, וחרוסת לפני כל אחד ואחד וכו', רב הונא אומר כולו נמי לפני מי שאומר הגדה, והלכתא כרב הונא. וכן נפסק להלכה (שו"ע או"ח תעג, ד) דמביאין לפני בעל הבית.

ובתנן התוס' (שם ד"ה מצה) בטעמא דמצה לפני כל אחד: כדי שיטעום תיכף לברכה מיד, כיון שזאת הברכה היא לשם חובה, אבל בשאר ימות השנה דאין הברכה חובה אין צריך לטעום תיכף לברכה מיד עכ"ל. ולפי זה אפשר לומר דפלוגתתם תליא אי ברכת המצוות מן התורה, עיין בפני יהושע (ברכות לה, א ד"ה וחד) שהביא מהירושלמי (ברכות מא:): דיש סמך לברכת המצוות מן התורה עי"ש (ובפרמ"ג פתיחה להלכות ברכות טו). שלפי זה אתי שפיר דשאני משאר ימות השנה שאין הברכה חובה מן התורה, דברכת הנהגין מדרבנן, אין צריך לטעום תיכף לברכה מיד, מה שאין כן במצה שברכתה חובה מן התורה צריך שיהא מצה לפניו כדי שיטעום תיכף.

ויש להטעים למה שהארכתי במקום אחר דענין ברכת המצוות משום כוונה, למאן דאמר מצוות צריכות כוונה, שלכן אמרה תורה לברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצוה זו, שבכך נמצא מכוין ועושה דברים לשם פעלם. ולכן נמי צריך שיטעום תיכף לברכה, שלא יפסיק בין כוונת המצוה לעשייתה.

אך להנ"ל דבאכילת מצה אין צריך כוונה, אם כן אין חובת הברכה בה מן התורה, וממילא אין צריך שיהא מצה לפני כל אחד. ואתי שפיר פסקא דידן במור ושולחן ערוך הנ"ל.

ד) ובכ"ן יבואר שאלת חכם מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אלקינו אתכם דייקא, שרק אצל בעל הבית יש המצוות של הלילה הזה, ולמה אין מצה ומרור לפני כל אחד ואחד. ואתי שפיר שאין שאלתו כשאלת הרשע שבא לפרוק עול ואומר מה העבודה הזאת לכם ולא לו, דאדרבה הוא מבקש שיתנו גם לפניו לקיים מצוות הלילה כדת לעשות. ודקדק באומרו אשר צוה ה' אלקינו אתכם לרמוז שלפי דעתו זוהי כוונה המעכבת בקיום העדות והחוקים והמשפטים, לעשות דברים לשם פעלם, וממילא צריך מצה לפני כל אחד ואחד.

ועל כך אמור לו כהלכות הפסח לברר לו תשובה כהלכה בשמעתתא אליבא דהלכתא: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן כדי שישאר טעם בפיו, וזאת

לפי שהנאת המאכל היא חלק מקיום המצוה, ואתה תחזה משם דבמידי דאכילה אין מצוות צריכות כוונה לפי שנהגה וכדברי הר"ק, ובהיות כן אין צריך שיטעום תיכף לברכה מיד, ולכן אין מצה לפני כל אחד.

(ישראל סבא סט עמ' תהעה)

כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו. בפשטות נראה שזה דכתיב (שמות יג, ה) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים, וברמב"ן בעבור זה שעשה ה' לי בצאתי ממצרים אני עובד את העבודה הזאת וכו', ור"א אמר כי בעבור זה שאני עושה ועובד לפניו באכילת הפסח וכו' עיי"ש, וברש"י בעבור שאקיים מצותי וכו' עיי"ש. ועל כל פנים מצות התורה להזכיר הנך ג' דברים בהגדה לבנו, ובלאו הכי לא יצא ידי חובתו היינו מצות סיפור יציאת מצרים (ועיין מאירי פסחים קטז, א ד"ה רבן גמליאל).

ואפשר לומר דלא יצא ידי חובתו היינו מצות פסח מצה ומרור (עיין אבודרהם בפרוש ההגדה, ובח"א מהרש"א ובצל"ח פסחים שם), ומשום דמצוות צריכות כוונה (ועיין תשובת הנה"ק בעל באר מים חיים, בסוף ספרו שער התפלה, שהביא ממשנה זו). ויש לומר בטעם הדבר שהחמירה תורה כאן להצריך דוקא אמירה יותר מבשאר המצוות דסגי במחשבה, דכיון שנהגה מאכילתו קשה מאוד להיות כוונתו זכה לשם מצוה בלבד (ועיין ישראל סבא גליון צח עמ' תרכ"ג), על כן ציוה עליו הכתוב שעל כל פנים יברר ויאמר בפיו כוונת המצוה.

ואף שבאכילת מרור אין שם הנאת הגוף, מכל מקום מאחר והם באים כאחד פסח מצה ומרור, אם יאמר רק בפסח ומצה ולא במרור יהא במשמעות כאילו בזה אינו אוכל לשם מצוה, והוה כחיפוף כוונה שלכולי עלמא לא יצא (עיין ב"י או"ח תקפ"ט), ולכך הצריכו לומר גם במרור.

ולפי זה למאי דקיימא לן (מג"א ס, ג) שבדרבנן אין מצוות צריכות כוונה, אפשר דבמצה בזמן הזה דרבנן (פסחים קב, א) אין האמירה מעכבת. ואתי שפיר בזה דקדוק הלשון רבן גמליאל היה אומר, והיינו בזמן שבת המקדש היה קיים, שאז היה חיוב מצה מן התורה. ומתורץ בזה גם מה שעוררו המפרשים () למה נקיש בלישניה אמירת הפסח שאין נוהג בזמן הזה, ולדרכינו אתי שפיר דרבנן גמליאל היה אומר כן בזמן הבית כשהיה אוכל פסח מצה ומרור.

(מכתבי תורה סימן לג, ישראל סבא גליון צח עמ' תרנ, ליל א תשלז, שנה ז גליון כו)

* * *

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא, כנגד ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד

שאינו יודע לשאול. התמיהה מפורסמת, כי מה המקום לברך להודות ולהלל

על הבן הרשע והחוטא, וביותר הדברים אמורים בפסוקים (שמות יב, כו-כו) והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם, ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו, וברש"י: ויקוד העם – על בשורת הגאולה וביאת הארץ ובשורת הבנים שיהיו להם. וגם כאן קשה על בני ישראל ששמחו על הבן הרשע שישאל מה העבודה הזאת לכם, וכבר אמרו חז"ל (ברכות י.) רני כנסת ישראל שדומה לאשה עקרה שלא ילדה בנים לגיהנם, והיינו שעדיף שלא יהיו בנים כלל מאשר בנים רשעים רח"ל.

אלא מדובר כאן במשפחה אשר האב מסב יחד עם ארבעת בניו, ועורך את הסדר בהתלהבות ובהתרוומות הנפש כשהוא לבוש בקיטל, או שמוסיף גם מלית כמנהג צאנו, ואומר את ההגדה בקול רעש גדול כשהוא בולל דבריו ומאריך בדברי תורה וסיפורי יציאת מצרים, ולפתע מתפרץ הבן הרשע וברוב עזות וחוצפה הוא רוצה להכחיש את כל מה ששמע עד כה, וצועק מה העבודה הזאת לכם, ובכך הוא מעכיז ומקלקל את האווירה הרוחנית והעילאית שהיתה שם בבית, והאב וכל הבנים כועסים עליו בגין כך ומבקשים ממנו שלכה"פ ישתוק וישמור את טענותיו בלבו ויתן להם להמשיך את עריכת הסדר.

אמנם חז"ל אמרו (סוטה כב:): אל תתיראי מן הפרושין ולא ממי שאינן פרושין אלא מן הצבועין שדומין לפרושין שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס. וממשמעות הדברים נראה שעדיף יותר רשע המחזיק ברשעותו בגלוי לעין כל מאשר רשע נסתר הפורש מלפיו לומר טהור אני, כי רשע כזה עלול למשוך אחריו גם אנשים אחרים שלא ישכילו להבחין ברשעותו הסמויה, משא"כ רשע כזה שאינו מתבייש ברשעותו שיש לו מעלה יתירה שאנשים אחרים לא יגדרו אחריו. ועוד יותר, כי רשע גמור אשר פיו ולבו שוים ואינו עושה עצמו כצדיק, הרי יש אפשרות להשפיע עליו ולעורר אותו בדברי תוכחה שישוב למוטב, משא"כ אותו רשע צבוע וכובן כהערב רב, הרי לא ישפיעו עליו לשוב למוטב, כי הן לעיני אדם הוא נדמה כצדיק ועובד ה', ורק בפנימיותו ובתוכיות לבבו הריהו מושחת ומקולקל.

ולבן אומרים ברוך המקום ברוך הוא שנתן בן אחד חכם ובן אחד רשע, כי אילו היה זה בן אחד שהוא רשע ועושה עצמו כחכם אז היה גרוע עשרת מונים, והודו לה' שאנו יודעים להבחין מיהו הרשע וכך כולם כדלים ומתרחקים ממנו, ומיהו החכם האמיתי שבו יכולים להתדבק ולהתקשר ללא שום חשש. והיינו מעמא אשר ויקדו העם וישתחוו על בשורת הבנים, ונקט 'בנים' לשון רבים דייקא ולא על בשורת הבן, כי שמחתם היתה על שיוכלו להבדיל בין הטמא ובין המהור וכולם ידעו ויורו באצבע כי פלוני הוא רשע ואסור להתקרב אל תוך ד' אמותיו כדי שלא ישפיע עליהם מזוהמתו ומזוממתו.

ובשרואה האב את הבן הרשע השואל בהתרסה מה העבודה הזאת לכם, אזי הגם שלבו נוקפו על שזה יצא מחלציו, אך יחד עם זאת הוא מרגיש נחמה פורתא שלכה"פ הוא יודע מה מצבו של בנו וכי צריך לעשות פעולות נחרצות בכדי להשיבו לדרך האמת, ולכן הוא אומר לבנו "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים", וכוונתו לומר לבן הרשע כי הרי אני בעצמי הייתי בעול השעבוד במצרים וזכותי להיגאל יחד עם כל בני ישראל וראיתי את האותות והמופתים ואת הירד החזקה שעשה הבוכ"ע במצרים, ואיך יכול אתה להכחיש את החי ולכפור בכל מעשה יציאת מצרים בזמן שאני בעצמי הייתי שם וזוכר כל מה שארע עמי בפרטי פרטים.

ובפי שכבר ספרתי מה ששמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע ששמע מזקה"ק בעל ייטב לב מסיגעט זי"ע, שזקה"ק הישמח משה זי"ע אמר לו שהוא זוכר את הזמן שהיה בגלות מצרים, ואף את הבית בו התגורר ואפילו את צורת המטבח והכלים שהיו שם, ועוד הוסיף שהוא זוכר את הנוגש המצרי שהכה בו, וכי אם יראה אותו היום בין אלף גויים יוכל להכירו, והוסיף גם שהוא זוכר את יציאת מצרים ושהלך יחד עם בני ישראל בצאתם ממצרים [וסיום העובדא הוא, שזקה"ק מסיגעט שאל את זקינו הישמח משה אם הוא זוכר גם את מחלוקת קרח ועדתו, וענה שזוכר, ושאל אותו מה עשה באותו זמן, וענה הישמח משה שהיה מאלו שלא התערבו בשום צד, ושאל זקה"ק מסיגעט: היתכן? רואים שרודפים את משה רבינו ועומדים מן הצד? ויען לו זקינו כי כשיגדל יבין... ושמעתי מחסידים זקנים שזקה"ק מסיגעט התבטא כי כעונש על שלא הלך לצד משה רבינו נענש זקינו שכל נכדיו לא יחיו בשלום בשום מקום, ובכל פעם יחלקו עליהם, ואפילו אם יהיו ביער שלא בין אנשים, יריבו עם האילנות].

ואכן כששומע הבן דברים נחרצים הללו, שאביו בעצמו זוכר במדויק את כל מעשה ארץ מצרים, אזי מתחילים להתעורר בקרבו מחשבות כי ככל הנראה טעה בדרכו הקלוקלת שהלך בה עד עתה ומקבל על עצמו לעשות תשובה שלימה ולילך בדרך האמת ולהאמין כי יש מנהיג לבידה. וכל זאת יכולים לפעול רק בזמן שהרשע מכבא את רשעותו ואינו מסתירו ואינו מציג עצמו כצדיק, כי רק אז יודע האב את מצבו השפל של בנו ומשתדל להשיבו למוטב, משא"כ אם יהיה הבן צבוע ורמאי, ויאמר את ההגדה בקול רם כשבו בזמן יהיו לו בלבו מחשבות טמאות, וכאותם ערב רב שבשעה שאמרו נעשה ונשמע נתכוונו על עבודה זרה, הרי לא יעשה האב שום פעולה למענו ובסופו של דבר יפול הנופל עד לתחתית המדרגה. וכאמור לכן ויקוד העם וישתחוו על בשורת הבנים, כי לכה"פ ידעו מיהו הרשע ומי הצדיק ולא יבואו לטעות ביניהם.

ובזה הדרך הבנתי שפיר את מנהג כורך שאוכלים בליל הסדר, ואומרים "זכר למקדש כהלל, כן עשה הלל בזמן שבית המקדש היה קיים היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד לקיים מה שנאמר על מצות ומרורים יאכלהו", כי בפרוס עלינו חג הפסח הרי הלב בוכה והעיניים דומעות על שעבר קציר כלה קיץ ועדיין לא נושענו, ומי האמין שבשנת תשמ"ג, כשכבר עומדים לכרך את חודש ניסן, עדיין בחשוכא שריגן באמריקא הטמאה ולא בארץ הקודש ועדיין מלך המשיח לא בא, וכל אדם מישראל תוהה להבין על מה עשה ה' ככה ומה חרי האף הגדול הזה. ולפי הג"ל יובן כי אין בני ישראל אשמים בעיכוב הגאולה, אלא כל האשמה תלויה באותם ערב רב הטמאים והרשעים שיצאו יחד עם בני ישראל מארץ מצרים, וכדברי רש"י שהבאנו לעיל היו הם הגורמים לכל החטאים של בני ישראל ולכל הצרות שבאו בעקבות כך, ובני ישראל כבר היו עושים תשובה אמיתית לולי אותם ראשי העם מהערב רב המטמאים ומדיחים את בני ישראל מדרך הישרה ומונעים מהם לעשות תשובה אמיתית ולהתקרב אל הבוכ"ע.

וברמז לזה ובכדי לגלות את סיבת אריכות הגלות ועיכוב הגאולה לקח הלל מצה ומרור ואכלם ביחד, להורות שהגורמים לזה הם אותם רשעים וטמאים מהערב רב המתלכשים באיצמלא דרבנן, וכלפי חוץ הם נראים כצדיקים ועובדי ה', ועי"ז הם מושכים אחריהם עוד אנשים מישראל ומכשילים אותם בעבירות המורות. ולכן מנהג ישראל, וכן נהג כ"ק אאמ"ר ז"ע, לאכול כורך באופן שלוקחים שני מצות ומניחים ביניהם את המרור, ובוה מורים כי עיקר החורבן נגרם מאותם טמאים שמבחוץ נראים כעובדי ה' אבל בפנימיות הם מושחתים ומקולקלים, ולאדם נראה שהוא מסתופף בצל צדיק נשגב אבל באמת הוא תועה בדרך ונופל לנוקבא דתהומא רבה אף ללא ידיעתו. והלל הנהיג זאת עוד בזמנו, כיון שהוא ראה ברוח קדשו את אריכות הגלות ושיעברו עוד שנה ועוד שנה ועוד שנה ולא יראו שום פתח תקוה, ולכן הנהיג לאכול 'כורך' בכדי לגלות את סיבת עיכוב הגאולה. . .

... יעזור השי"ת, כי הנה עומדים וניצבים אנו בזמן קשה ומר מאד, כבר עברה עוד שנה מחג הפסח הקודם, וגמשך עוד ועוד זמן ואין רואים סוף וקץ ושום פתח תקוה לא נראה לעינים, עבר קציר כלה קיץ ועדיין לא נושענו, וצריך כל איש ישראל לברוק את עצמו ולעשות חשבוננו של נפש, ויחשוב במה הוא יכול לתקן עצמו ולשפר מסילותיו, ויקבל כ"א על עצמו לעבוד את הבוכ"ע ללא שום פניה וללא שום מחשבה זרה לתועלת עצמו, אלא אך ורק למען כבוד שמו ולמען כלל ישראל בניו של מקום, ורק כך נזכה ללא שום ספק לשמוע קול שופר של משיח.

הנה קרב ובא חודש ניסן וחג הפסח, ובכל בתי ישראל מתכוננים לקראת החג הקדוש הזה אם זה בלימוד הלכות פסח ואם זה בנקיון הבית מכל משהו חמץ, ושלושים יום קודם הפסח שואלים ודורשים בהלכותיה, ואני מרגיש מן החובה לשוב ולהזהיר כמדי שנה ושנה בנושא ההכשרים שישנם כהיום. פעם בא שוחט אחד אל זקה"ק מגארליץ ז"ע וביקש ממנו קבלה שהוא יכול לשחוט והגיש לו את סכין השחיטה שיברוק, ואמר לו זקה"ק: עד שאתה מראה לי את הסכין תראה לי את הלב שלך ואדע כבר אם אתה ראוי לשחוט... כשאדם קונה מהכשר מסוים הוא צריך לדעת היטב מי הוא הרב המכשיר ומי המשגיח, ולדעת בבירור שהם אנשים נאמנים ויראים, כי בעוה"ר רבתה המכשלה וחדשים לבקרים שומעים על מכשולות חדשים וחמורים ה", ואך השבוע הגיעה שמועה לאוזני כי יש חשש גדול על המלח שמולחים את הבשר, שבבית החרושת מעבדים את המלח עם כל מיני כימיקלים שיש בהם חשש חלב רח"ל וכן חשש איסור חמץ בפסח, ולכן צריכים להיזהר כשקונים מלח, וכ"ש לפסח ולמליחת עופות, שידעו מאין המלח ושאינו בו שום חשש. וזאת חוץ משאר החששות שישנם בבשר וברגים המתולעים ועוד מכשולות שהטומאה והסטה גורמת בכדי להכשיל את בני ישראל.

ישנם הרבה המדמים שבחג הפסח צריך הבית להיות מלא וגדוש כמו בשאר ימות השנה, ועקב כך קונים מכל הבא ליד ומכל מה שרואות עיניהם, ומי יודע איזה חמץ הם מכניסים לביתם לאחר שבועות ארוכים שהתייגעו ועמלו לנקותו. צריך לזכור כי באמריקה ישנם מליוני גויים ומיעוט קטן של יהודים, ולכן כל בית חרושת וכל יצרן אינו שם אל לבו את הצרכים של היהודים, אלא עושה חשבון לעצמו שיצא הטוב ביותר והזול ביותר, והמשגיחים צריכים להיות מומחים גדולים במלאכתם בכדי לדעת ולהבין את כל הנעשה. ולדעתי היו צריכים להקים ועד כשרות מיוחד בסכומי כסף עצומים, ושם יכשירו משגיחים מומחים שידעו לעשות מלאכתם נאמנה על הצד היותר טוב.

אני חוזר ומבקש בכל לשון של בקשה שיזהרו היטב בכל דבר שמכניסים הביתה בחג הפסח שלא יהא בזה שום חשש ושיהא כשר בתכלית ההידור, ואל יביט על שכנו וידידו שממלאים ביתם בכל טוב ארץ מצרים ולא ישים אל לבו מה שאחרים מלעיגים אליו על חסידותו ויראתו. זכורני מלפנים שאפילו על אפיית המצות לא היו סומכים לגמרי על האופים והמשגיחים, וכ"א היה בא בעצמו אל המאפיה להיות נוכח במקום בשעה שאפו את המצות עבורו, ומה געני בזמננו שבעלי המאפיות חפצים להתפרנס ממכירת המצות למשך כל השנה, ולכן יחפשו כל מקום שיכולים להקל על עושי המלאכה, ומי יודע אלו מכשולות יוצאים מכך, ולכן חובה כפולה ומכופלת להיזהר עד מאד בכל מידי דאכילה.

לזקנה"ק מגארליץ זי"ע, שכידוע לא סבל מהמתחסדים למיניהם, היה חתן הרה"ק רבי פנחס חודרוב זי"ע – בעלה של דודתי הרבנית רייזל ע"ה שנישאה בזיוו"ש להרה"ק השפת אמת זי"ע – והוא היה סמוך על שולחן חותנו, וכשהגיע חג הפסח צוה לזונתו שתבשל עבורו בסיר חדש בנפרד ושיגישו לו את הסעודה על צלחות נפרדות ומיוחדות עבורו, וזקנה"ק מגארליץ הסכים עמו והורה לבתו שתבשל עבורו במוחה. והענין בזה כי בפסח אין מקום לזלזל בשום חומרא המקובל לנו מאבות"ק, וזאת צריך לדעת כל אברך ובחור, כי גם כשהולך לבית קרובי משפחתו כחותנו וזקיננו, אינו מוכרח לאכול שם את כל אשר עיניו רואות שם, אלא יזיר עצמו מכל מאכל שאינו יודע בבירור גמור את מקורו ומדרגת הידורו.

ידועים דברי האריה"ק כי מי שנוהר ממשחו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה, ולב יודע מרת נפשו איך עברה השנה האחרונה מלאה חטאים ועוונות ואין לך יום שלא נכשלנו בעבירות רח"ל, ודברי האריה"ק הם תורת אמת, ולכן צריך לכה"פ לעשות ולהשתדל בכל הכח והיכולת ולכה"פ לא להכניס הביתה בידים את החמץ. ובזכות שניזוהר באמת שלא להיכשל במשחו חמץ בוודאי נזכה להקריב עוד השנה את קרבן הפסח במועדו ובמקומו וכהלכתו בירושלים הבנויה, בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

(מתוך ד"ת בשיעור חורש"י פרשת ויקהל פקודי תשמ"ג – שנה כ"ב, גליון כ"ב)

לעילוי נשמת הגה"צ רבי **שמואל אלכסנדר** בהגה"צ מוה"ר **שלמה זלמן** זצ"ל
רב ור"מ מתיבתא ראשית חכמה מאנטריאל, וקהל דברי חיים פתח תקוה
נלביע י"ט ניסן – תשס"ב לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.

הונצח ע"י בנו הרה"ג מוה"ר **ישראל אונסדארפער** שליט"א

לעילוי נשמת הרה"ח מוה"ר **יחיאל** בהר"ר **רפאל הלוי** ז"ל
נלביע י"ט ניסן – ד' דחוח"מ פסח תש"ן לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנו הרה"ח מוה"ר **עזריאל יהודה הלוי טאובר** הי"ו – אלעד

גליון זה נדבט הרה"ח **מורינו שמעון פעלבערבוים** הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבן **שלוש אלי** נ"י
למז"ט ובשטומ"צ

מכון להוצאת דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

שע"י איגוד חסידי צאנז

718.431.1055